

přisvědčiti názoru dovolatelky, že by musilo býti každé omezení ručení komanditistova při jeho vystoupení ze společnosti, zejména také vyloučení dalšího ručení vzhledem ke ztrátě vkladu vyznačeno v obchodním rejstříku, by bylo účinným na venek. Co třeba zapsati do obchodního rejstříku při výstupu komanditisty ze společnosti, stanoví zcela přesně čl. 171 obch. zák., který praví, že nutno vyznačiti, zda vystupuje komanditista s celým svým vkladem či s jeho částí. Jinaké zápisy nejsou již se zřetelem k čl. 12 obch. zák. vůbec přípustny. Jestliže tedy vystupuje ze společnosti komanditista, jehož vklad byl ve společnosti ztráven, jest vyznačiti jen jeho výstup (čl. 129 a 171 obch. zák.).

Čís. 6840.

Byla-li při postupných dodávkách prvá dodávka obchodem fixním, jest kupitel oprávněn, ustoupiti od celé smlouvy, nebyla-li prvá dodávka přesně splněna, pak-li si vyhradil pro tento případ ustoupení od celé smlouvy.

(Rozh. ze dne 24. února 1927, Rv II 425/26.)

Žalovaný objednal u žalobce současně objednacím lístkem 300 kg zboží. Žalobce nedodal prvou dodávku 100 kg zboží do jednoho týdne, jak bylo umluveno. Žaloba jeho o zaplacení kupní ceny za tuto dodávku byla právoplatně zamítnuta. Žalobou, o níž tu jde, domáhal se žalobce zaplacení kupní ceny za zbytek objednávky. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** uznal podle žaloby, **o d v o l a c í s o u d** žalobu zamítl. **D ů v o d y:** Jest nesporno, že žalovaný objednal dle souhlasného udání obou stran veškeré zboží ve váze 300 kg současně objednacím lístkem ze dne 11. března 1924 a že se tedy jedná o jedinou smlouvu s postupným dodáváním zboží. Dle pravoplatného rozsudku měla prvá dodávka dojít do jednoho týdne od uzavření smlouvy, tedy do 18. března 1924 a to přesně, jinak pozbývá smlouva platnosti (§ 919 obč. zák., čl. 357 obch. zák.). Prodátel lhůtu nedodržel, smlouva pozbyla platnosti a žalobce byl se zažalovaným nárokem o zaplacení opožděně dodaného a žalovaným nepřijatého zboží zamítnut. Ostatní zboží, o jehož zaplacení nyní jde, mělo dle souhlasného přednesu stran býti dodáno a odebráno do 12 měsíců t. j. do 11. března 1925. Žalovaný se zpěčuje to zaplatiti, namítaje, že od smlouvy ustoupil proto, že žalující firma byla s prvou dodávkou v prodlení a on následkem toho dopisem ze dne 20. března 1924 celou kupní smlouvu zrušil. Prvý soudce dělí kupní smlouvu na dvě části a vidí v první části obchod fixní, ve druhé nikoliv a ukládá žalovanému zaplacení druhé dodávky proto, že žalující firma prý není s touto dodávkou v prodlení. Nelze však se zřetele pustiti, že jde o jedinou smlouvu s postupnou dodávkou a že jak předpisy o obchodech fixních tak i obchodech ostatních o »Erfüllung des Vertrages« a »Abgehen vom Vertrage« (čl. 354, 355, 356 a čl. 357 obch. zák., jenž se na čl. 354, 355 obch. zák. odvolává) mluví, že vyhrazují straně právo od celé smlouvy ustoupiti, je-li druhý smluvník v prodlení byť i jen s jedinou dodávkou. Ovšem praví článek 359 obch. zák., že při dělitel-

ném plnění smí smluvník ustoupiti od smlouvy, jen ohledně části druhou smluvní stranou nesplněné. Avšak toto ustanovení předpokládá, že aspoň část byla splněna, a vyjadřuje jen, že splněná část zůstává v platnosti, i když s plněním ostatních částek je smluvník druhý v prodlení. Jen nesplněných částí se může věřitel vzdáti. Z ustanovení toho tedy plyne, že při částečném splnění a při částečném prodlení možno ustoupiti oá celé nesplněné části, třeba že plněno mělo býti po částkách, takže nesplnění jedné částky (splátky) může míti za následek ustoupení od všech ostatních, třeba ještě nesplatných částek. Tutéž zásadu převzal v §§ 918 a 920 obč. zák., jenž ještě zřetelněji to vyjadřuje, pravě, že v případě jen částečného plnění může druhá strana ustoupiti buď od jednotlivých neb ode všech částečných splátek. Důvodem tohoto ustanovení jest podle zprávy komise panské sněmovny, že věřitel nemá býti ani do budoucna nespolehlivým a proto slovo rušícím smluvníkem vázán. A platí-li pravidlo v článku 359 obch. zák. vyslovené při částečném splnění, tím spíše musí platiti tehdy, když nebylo vůbec splněno, jinak by smluvník méně liknavý (splnivší aspoň část) byl na tom lépe, než smluvník úplně liknavý, ničeho nesplnivší. Zejména je případným ustanovení to při sukcesivních dodávkových smlouvách, kde plnění po částkách bylo ujednáno, neboť částečné plnění bez ujednání není nikdo povinen přijati (§§ 918, 1415, 1420, 905 obč. zák., čl. 1 obch. zák.), způsob plnění musí vyhovovati ujednání. Bylo-li tudíž plněno proti ujednání po částkách, nastává prodlení hned při prvé částečném plnění, poněvadž není plněno vše, věřitel má ihned při prvé neúplném plnění právo vykonati volbu podle čl. 354, 355, 357 obch. zák. Následkem toho se ustanovení čl. 359 obch. zák. vztahuje zejména na postupné dodávkové smlouvy, kde prvá splátka nebo prvá část plnění musí býti přijata, poněvadž bylo tak ujednáno (viz Staub-Pisko stránka 308. při čl. 354 § 14 a při čl. 355 § 11. — Krainz System z r. 1925 str. 191 a násl.) rozh. nejv. soudu 1363, 2459, 2890 sb. A. C. Ovšem, že smluvník jest přes doslov článku 359 obch. zák. oprávněn ustoupiti od všech nesplněných částí neb jen od jednotlivých, poněvadž to není pravidlem nutícím a poněvadž § 918 druhý odstavec obč. zák., jenž vzhledem k čl. 1. obch. zák. i zde podpůrně platí, to výslovně připouští. Jest proto rozhodujícím, zda bylo ujednáno odstoupení od celé smlouvy, pak-li prvá dodávka nedojde v přesné, ve smyslu čl. 357 obch. zák. stanovené lhůtě, či-li jen od dodávky prvé, a nezáleží na tom, zda přesná lhůta s důsledky čl. 357 obch. zák. byla stanovena i pro dodávky ostatní. Neboť obchodní zákon spočívá na důvěře v dané slovo a nelze nutiti smluvníka k plnění zbytku smlouvy, když druhá strana slovo hned při prvé lhůtě porušila. Odvolatel tvrdí sice, že prvý soudce vadně posoudil důkazy, nevzav zřetele na výpověď svědka Oldřicha K., ohledně úmluvy o zrušení celé objednávky při včasné nedodání prvé části zboží. Tvrzení to však odporuje spisu, poněvadž prvý soudce se s touto okolností vůbec nezabýval. Zjistil pouze, že zbytek zboží měl býti žalovanému dodán na odvolání během 12 měsíců a proto to prý není obchodem fixním. Ač prvý soudce nezjistil oné závažné okolnosti, není závady, by ji nezjistil odvolací soud sám, neboť není zákonného předpisu, který by tomu bránil, když prvé soudcem uvedené důkazy k tomu stačí. Svědek Oldřich K. potvrdil, že

žalovaný výslovně řekl, že když by to nemohlo býti do týdne, aby žádné zboží neposílali, a rovněž žalovaný jako strana slyšen, potvrzuje, že žádal výslovně, aby prvních 100 kg bylo dodáno do 1 týdne, jinak že by zboží nemohl koupiti, a žalující firma ať to neposílá. Svědek František V., jenž smlouvu za žalující firmu uzavíral, popíral sice, byv v dřívějším sporu slyšen, ujednání přesné dodací lhůty pro prvou zásilku vůbec. Avšak této výpovědi nelze připisovati význam, když Otto P. jako strana slyšen, sám uznává, že žalovaný dokázal v prvním sporu uzavření fixního obchodu ohledně první partie, která byla dodána opožděně. Nelze proto V-ovi, jenž jediný tvrdí opak, uvěřiti a nutno dojiti k přesvědčení, že výpovědi Oldřicha K-a a žalovaného jsou věrohodny, a že vzhledem k zjištěným okolnostem má soud za to, že bylo ujednáno, že žalovaný si vyhrazuje odstoupiti od celé kupní smlouvy, pak-li první časově přesně stanovená dodávka zavčas nedorazí. Rozhodl-li se tedy žalovaný pro průtah první dodávky ve smyslu čl. 357 a 355 obch. zák. ustoupiti od celé smlouvy a v dopise ze dne 20. března 1924 to jasně slovy »jsem nucen obrátiti se na jinou firmu a proto nákup tímto u Vás zrušuji« žalující firmě sdělil, jednal po právu dle čl. 359 obch. zák. a nelze ho již ke splnění ostatní části smlouvy nutiti.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Soud odvolací posoudil po právní stránce věc úplně správně a dovolatelka se poukazuje na správné důvody rozsudku. Jak odvolací soud správně vystihl, šlo o fixní obchod a, nebyla-li ujednaná lhůta dodržena, nebyl žalovaný dle čl. 357 obch. zák. vůbec povinen oznámiti dovolatelce, že považuje obchod za zrušený, neboť čl. 356 obch. zák. zde nemá průchodu, a nelze tudíž tvrditi, že oznámení toto se stalo opožděně. Jen kdyby žalovaný přes prodlení dovolatelčino byl trval na splnění, musil by jí to bez odkladu oznámiti. Žalovaný svým dopisem ze dne 20. března 1924 oznámil dovolatelce, že celá kupní smlouva jest zrušena, a jsou tudíž důsledky odvozené dovolatelkou z jeho domnělého mlčení liché.

Čís. 6841.

Žaloba o bezúčinnost rozhodčího výroku.

Důvod podle §u 595 čís. 2 c. ř. s. jest jen tehdy opodstatněn, nebyla-li straně dána příležitost, by přednesla, co pokládala za vhodné k hájení svých práv.

V tom, že rozhodčí soud odepřel rozhodnouti o vzájemné pohledávce, nelze spatřovati žádný z důvodů uvedených v §u 595, najmě důvod čís. 5 §u 595 c. ř. s. Pro rozhodčí soud neplatí předpis §u 391, třetí odstavec, c. ř. s., leč že by tak bylo písemně ujednáno.

Jest sice povinností rozhodčího soudu, by si skutkový děj zjistil, ale jest vyhrazeno jeho volné úvaze, pokud pokládá za nutné šetření o ději.

(Rozh. ze dne 24. února 1927, Rv II 7/27.)